

Butlletí del Centre Parroquial d'Òrta

Any IX • Núm. 35 • Març 1993

En aquest número:

Valors i contravalors: Vivim o funcionem? / 2

Meditació després de la Junta General / 3

Esbart Folklòric: Ballades i anada a Noruega / 3

Fotografia: Concursos, passis, premis / 4

Joan Marí, President del Pessebrisme Català / 6

Teatre: Una gran representació / 8

Tennis de taula / 8

Entrevista doble: Manuel i Pere Gausachs / 9

Esports: Campionat de trivial / 17

Campionat de futbolí / 17

Records d'altres temps: Monsenyor Miquel Pujol i Forn / 19

Manualitats: L'esport / 18

Gastronomia: Història d'una macarronada / 23

Feliu i Codina, 7 i 9 • Tel. 427 73 27 • 08031 Barcelona

Vivim o funcionem?

Més d'una vegada, tots, hem dit que anem pel món tan esberats que, gairebé, no tenim temps de respirar.

I per això no és estrany que ens plantejem aquesta pregunta: vivim o funcionem?, gaudim de la vida o ens tornem un robot?, som sensibles a la tendresa o ens convertim en una roda d'engrenatge del gran mecanisme de la societat de consum?

I segurament és bo fer-nos la pregunta. Perquè ens adonem que cada vegada tenim menys capacitat de riure, de conversar, d'admirar-nos, de fer silenci, i no cal dir de pregar o d'adonar-nos de la riquesa que portem en el nostre interior.

Són com uns míssils.

Els potents altaveus de la competitivitat, de la propaganda de toda mena, del benestar artificial, ens estan borbardejant constantment. Això afegeit a l'estress que suposa el ritme del treball diari, de les necessitats que ens hem anat imposant i mil coses més, resulta que acabem fets un «bunyol», per dintre i per fora.

I, evidentment, hem estat creats amb un alè de vida divina, no pas per ser màquines ni rodes d'engrenatge, sinó persones ben vives, conscients, lliures, amb projectes engrescadors i amb perspectives d'immortalitat.

I si trobéssim anti-míssils. Ja compreneu que el llenguatge bèl·lic és senzillament un recurs pedagògic.

Malgrat que el món en què vivim no ens hi ajuda gens ni mica, hauríem de saber reaccionar, de quan en quan, per adonar-nos de la nostra pròpia identitat (humana i cristiana) i no deixar-nos segrestar (dis-

penso, novament, el llenguatge retòric) per a romandre en un estat, en unes actituds, en unes situacions, en un estil de vida que no és el nostre.

Però si no reaccionem amb decisió no ens escapem d'aquesta espiral que ens ofega. Cal que valorem tot allò que ens ajuda a sentir-nos persones, cal que cerquem la manera de crear relacions cordials, cal que interioritzem les nostres experiències, cal trobar moments de silenci i de reflexió, cal inventar-nos les

mil i una per allunyar-nos del tràfic i intentar pensar, llegir, projectar...

És una tasca de tribu. Segurament que no es tracta de trobar de manera aïllada la solució a aquest problema. També podem esforçar-nos. Però val la pena que ens el plantejem a nivell de tribu, és a dir a nivell de grup d'amics, a nivell de situació familiar, a nivell d'institució. I entre tots serà més fàcil marcar pistes per a trobar la manera de sentir el batec del nostre cor i, sobretot, el batec del cor de la humanitat.

No hi renunciem! Està en joc la supervivència de la nostra llibertat!

Mossèn Ignasi

Meditació després de la Junta General

Ja fa temps que llegint el nostre Butlletí, he anat observant que els que hi col·laboren són quasi sempre un grup reduït, que, per cert, ho fa molt bé. Però crec que convé que hi hagi més socis que tinguin coses a dir-hi, i que, d'aquesta manera, el grup de premsa quedi ampliat.

També crec que un bon coneixement de la nostra Història, que fragmetàriament es publica a cada número, és una bona injecció de vitalitat per a emular aquelles glòries que en repetides ocasions brillen en els 126 anys de vida del Centre, i també per a estudiar amb profunditat a fin d'evitar els defectes que de tant en tant tornen a sortir i semblen impossible d'eradicar d'una vegada per sempre.

Ara, amb les nombroses i tan participades activitats que el Centre organitza, també es veu amb gran satisfacció l'impacte que la Casa i la Junta tenen a Horta.

Per a ser soci del Centre no es demana prèviament que l'aspirant «sigui catòlic de missa», però sí que sigui persona educada i sociable, que no sigui individualista i sàpiga treballar en equip en la seva especialitat, sense menystenir mai les altres Seccions, quines tasques alguna vegada es poden interferir amb les seves. Totes les activitats són bones i fetes amb fins apostòlics i de proselitisme, ja que, fer obra cultural —teatre, cinema, dansa, fotografia, treballs manuals, esbarjo, esports, etc.— és un mitjà per a donar a conèixer una forma de vida que ens porti a tots a Jesucrist, dins l'Església Catòlica. Si això no féssim, perdriem la identitat i no es duria a terme en el nostre temps l'objectiu que els Avis es proposaren en fundar els Luïsos.

Demano a la Junta que estudiï la possibilitat d'editar *La Història del Centre*, amb els fragments que s'han publicat i els que manquen, revisant-los, comprobant-los i ampliant-los. Un Centre que té 126 anys

de vida bé es mereix tenir editada una Història.

Mossèn Ignasi, quan va arribar, digué: «Feliç la Parròquia que, com vosaltres, compta amb un Centre Parroquial ben viu!»

Ell no pot dedicar-nos més hores, però indaga els Signes dels Temps i en l'editorial del Butlletí ens dona les seves sàvies orientacions. Que Déu li ho pagui i faci que hi hagi més vocacions sacerdotals.

Tot el que he dit, amb la major bona voluntat i sense ànim d'ofendre ningú, ho he dit perquè no ens passi el que està escrit sota el rellotge de sol de la façana del temple de Cadaqués: «Jo sense sol i tu sense fe, no som re».

Joan Martínez i Menages
(soci núm. 3)

ESBART FOLKLÒRIC

Ballades i anada a Noruega

Diu el refrany: «Any de neus, any de bens». El cert és que el nostre Esbart té molt bones notícies per comunicar-vos. Fins ara, ja ens sentíem contents d'anar fent camí, caminant amb la dansa popular catalana, però és que aquest any no tan sols caminem i correm, sinó que fins i tot volem... Sí, tenim projectat i estem preparant un munt d'actuacions a Noruega.

Abans, però, comentarem els fets més importants de cada un dels grups i per ordre cronològic.

El dissabte 13 de febrer el Cos de Dansa va participar en un festival nocturn en el local de l'Associació de Veïns del Congrés. L'acte fou seguit per nombrosos públic i la televisió de Nou Barris i del districte va fer la retransmissió en directe (Canal 39).

El 14 de març a la tarda comença per als

Grups Infantil i Juvenil la Roda d'Esbarts. I ho faran a casa. Els acompanyaran els seus homònims del Congrés, del Sagrat Cor i de Granollers.

La seva agenda es complementa amb les seves actuacions el 21 de març a l'Esbart Montseny i el 28 de març a la tarda, actuació del Grup Juvenil a Mataró. Hi sou convidats!

Al capvespre del dijous 25 de febrer tinguérem l'Assemblea General Ordinària al Centre Parroquial. Hi assistí la Presidenta del Centre, Sra. Carme Oliva, que informà als presents del projecte de construcció d'una ampla sala multifuncional. Va felicitar a tots els grups i es congratulà de veure els dansaires molt animats i amb desitjos de córrer molt...

Tot repassant els papers més antics, veiem que ja hi consta el nom a la Junta del Sr. Josep Puigbò que fins ara ha estat el Vice-President de l'Esbart. Volem agrair-li la seva dedicació i treball, a la vegada que donem la benvinguda al nou Vice-President Sr. Joan Bonet, a qui desitgem molt d'èxit en la seva tasca.

S'organitza una vetllada per al dissabte 17 d'abril al Centre a partir de les 10 de la nit proviatge a Noruega. Hi participaran els Grups Juvenil, Pares i Cos de Dansa. Convé que hi siguem tots per animar i col·laborar a les moltes despeses que suposa una excursió de tal caire.

També al Centre, el diumenge 25 d'abril a la

tarda, hi haurà una actuació especial del Cos de Dansa que serà retransmesa en directe pel Canal 39.

El 2 de maig el Cos de Dansa actuarà a Palma d'Ebre. Hi ha altres possibles actuacions encara no confirmades. Pel que fa al Grup de Pares, a més d'assajar noves danses i d'actuar en algun festival, estan preparant les seves visites a Sabadell i a Thuir (França).

Finalment i gràcies a la col·laboració i les gestions de moltes persones, serà, si a Déu plau, possible el viatge a Noruega que no cal dir omple d'il·lusions a tots i particularment als dansaires del Cos de Dansa que necessitaven un estímul així... Creiem que, a més a més, aquest any faran algun altre viatge, però això ja ho direm...

Doncs bé, està programada la sortida el 15 de maig cap a Bergen (Noruega) de 34 persones (inclosos dansaires i Cobla Juvenil). L'estança serà de 7 dies i tindran actuacions diàries. Participaran en el Festival Internacional de Bergen, que els permetrà conèixer bé aquells paratges. Esperem que a la tornada puguem fer al Centre una Sessió-Video de la història d'aquesta llarga excursió. Resta per dir que l'intermediari del viatge ha estat el Sr. J. Navarro, que és membre executiu del CIOF (Comité Rodes d'Esbarts Mundial). Bon viatge!

FOTOGRAFIA

Concursos, passis, premis

Com ja sabeu, hem començat un curs de fotografia en blanc i negre. S'hi han apuntat un total d'onze alumnes, amb unes edats d'allò més variades. Esperem que sigui ben profitós per a tothom.

També seguim fent cada segon dissabte de mes els passis de diapositives que els nostres socis ens ofereixen.

Portem passats fins ara: un exòtic viatge

al Marroc, d'en Pere Solé i la Dora Serra; una visita a la Vall d'Aran i terres de Catalunya, d'en Pere Grau; un viatge de plaer a Canàries, d'en Jaume Caminal i la Carme Ballester, i un interessantíssim audiovisual de la Història de la Fotografia, del senyor Eduard Arbonés i Sardà, de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya.

El pròxim que està previst és d'en Jaume Puig i en Jordi Sitjà, i tractarà d'un viatge per l'interior dels boscos de Catalunya i Europa. El passarem el dissabte 13 de març de 1993, a les 8 del vespre, a la Sala Fòrum.

Vàrem fer el 2on concurs social de fotografia en modalitats de color i blanc i negre. Aquest any hem preferit que els

socis del Centre i els del Grup Fotogràfic concursessin a part.

Les obres presentades van donar molta feina al Jurat, que, finalment, es va decidir per:

Socis C.P.H. color:

Primer premi: Jordi Sitjà Brunat.
 Segon premi: Carme Oliva Morera.
 Tercer premi: Jaume Alargé Martín.

Socis G.F.H. color:

Primer premi: Jaume Camiñal Serret.
 Segon premi: Carme Ballester Piqué.
 Tercer premi: Pere Solé Serra.

Socis C.P.H. B/N:

Primer premi: Dani Cocera Saló.
 Segon premi: Mercè Saló Caminal.
 Tercer premi: Maria Caminal Serret.

Socis G.F.H. B/N:

Primer premi: Ernest Sitjà Franquesa.
 Segon premi: Carme Ballester Piqué.
 Tercer premi: Jaume Caminal Serret.

Cal dir que estem tirant endavant el XXI Concurs Nacional de Diapositives en Color, que anualment organitzem per les festes de Sant Lluís, patró de la nostra Casa, i el XXXI Concurs Nacional de Fotografia en Blanc i Negre, que celebrarem amb motiu de la Festa Major d'Horta.

Ja us mantindrem informats de les noves que hi hagi.

El Secretari:
Pere Solé i Serra

Amb el degut permís, transcrivim literalment un article aparegut al número 1, de 1992, d'*El Pessebre*, butlletí anual de l'Associació de Pessebristes de Barcelona.

Joan Marí, President del Pessebrisme Català

Joan Marí nasqué a Barcelona, en el barri d'Horta, el dia 12 de maig de 1907 i morí en aquesta ciutat el 19 d'abril de 1991.

El seu nom complet era el de Joan Marí i Oliva però precisament, pel seu internacionalisme, suprimia sovintment el nom matern perquè l'anomenaven Oliva, prescindint segons costums dels italians, alemanys, austríacs o francesos, al veure dos cognoms feien servir el segon que en la grafia fora fronteres acostuma a ésser el patern.

Fins tres anys abans del naixement del nostre Joan Marí, la localitat d'Horta, antic centre agrícola a l'entorn de la Barcelona medieval que continuà amb aquesta estructura fins a mitjans segle XIX, hi estava afincada la família Marí des de segles. La masia Marí, casa pairal, mig senyorial mig pagesa, tenia tot l'aire de les mansions amb tradició centenària, aferrada a la terra, obligada a les collites, seguint el cicle de l'any segons el calendari litúrgic i tenint a mà aquelles publicacions que han fet època i que encara viuen, com són el «Calendari del Pagès» o el de «L'Ermità» que segons ens havia dit en lectures de la seva infantesa i tota la població i especialment la masia o casa senyorial dels Marí, amb més intensitat potser, que altres, eren de lectura diària, pel santoral, la climatologia i l'agricultura. Horta fou agregada al municipi de Barcelona des del mes de gener de 1904, però durant algunes dècades sabé mantenir-se amb la seva íntegra identitat constituint un dels barris extrems de la ciutat més singulars. En aquest ambient es formà el caràcter de Joan Marí. Caldria afegir el sentit religiós de la família que conservà i que ell seguí sempre, fidel a la tradició centenària de la família i en constant comunicació amb la seva parròquia, Sant Joan, tot i que el patró hagués estat Sant Gaudenci, que ho era antigament de tota la pagesia catalana.

En aquest casalici on nasqué cresqué el nostre Marí, des de la seva infantesa, s'apassionà a

construir el Pessebre quan arribaven les festes de Nadal, desveltant-li la seva habilitat manual, el seu esperit de recerca o la seva creativitat.

Marí de jove fou un artesà de gran nivell, producte d'aquestes qualitats esmentades, d'una intel·ligència natural poderosa, gairebé contemporani, encara que tardanament dels grans artesans que crearen la Barcelona modernista, que realitzaren els projectes de Domènech i Montaner, Puig i Cadafalch, Gaudí i tants més que enriquiren la ciutat i el seu entorn. Una època que passà a la història de l'art que coincidí amb uns artesans que foren veritablement uns artesans i creiem que sense ells no hauria existit aquesta època que ara florifiquen i que fou per a Catalunya la segona edat d'or després de la del segle XII al XV.

Marí fou un gran artesà, doblat de creador i, per tant, d'artista, amb coneixement de tots els oficis i tècniques, per aquest motiu amics i coneguts li consultaven continuament per la solució dels seus problemes, que ell sabia trobar i no feia estalvi del seu temps esmerçant-lo pels demés. Així succeïa en el món del pessebrisme quan, de bell antuvi, esdevingué un pessebrista complet i un constructor de Pessebres que ha fet escola.

Més tard estudià comerç i es dedicà a l'ensenyament. Entre els seus alumnes que foren molts i que passats els estudis l'anaven a trobar i li consultaven els seus problemes que ell sabia respondre, en tingué un d'extraordinari, un crític eminent, Joan Eduard Cirlet. Però una multitud de joves, avui en edat madura, el recordaven amb gratitud per la seva generosa habilitat pedagògica. A partir d'aquest moment encara dins del treball escolar, quan els seus ensenyaments eren clars i eficaços, per raons de lògica, ja al final de la seva carrera com a professor descobrí l'Associació de Pessebristes de la seva ciutat i hi entrà a formar-ne part disposat a treballar i a oferir als altres la seva capacitat i coneixements.

A partir d'aquest moment els seus Pessebres adquiriren una impronta personal en l'àmbit de l'estil i de la composició que afegí a l'Escola de Barcelona, que ja havia emprès des de 1912 la seva via. L'escola Mari pot situar-se en la tercera generació del Pessebre català. Podem posar en la primera a Antoni Moliné, que ultra crear l'Escola li donà un segell post-impressionista. La segona la capitanejà el doctor Antoni Herranz, en aquest cas podem classificar-lo de hiperrealista. En la tercera, com queda dit, fou Joan Mari el capdavanter, tot i que dins del realisme, amb una grandiositat de concepte plena d'invenció. Com president de l'Associació tenia el tacte de deixar fer quan veia entusiasme, bona fe, sentit idealista i do de creació més o menys desenvolupat.

Hi tingué moments de relleu durant la seva presidència, com l'aparició d'un butlletí on hi havia informació important referida al pessebrisme, una col·laboració de gran altura o bé el congrés Internacional celebrat el 1957, el tercer, -el primer ho fou a Barcelona el 1952 quan presidia Antoni Herranz- i en la seva prolongada presidència, quaranta anys de dirigir el destí de la centenària Associació de Barcelona, obtingué èxits tot i que els grans propòsits que tenia en projecte i en la seva il·lusió, no arribaren a bon port. Una de les tasques que el promovien i preocupaven era la unió del pessebrisme català malgrat els inconvenients que sorgiren sempre, però la seva intervenció en l'acció internacional fou decisiva, des de Milà a Ventimiglia, des de Roma a Emilia i en diversos llocs de la Península obrint les fronteres perquè altres hi fessin cap com així ha esdevingut. Cal recordar però que tingué una col·laboració bàsica i afegiria, decisiva, en el secretari Joan Costa que mantingué el continu i recíproc contacte entre Barcelona i Roma, devers l'Associazione dels pessebristes italians i amb Angelo Stefanucci, també desaparegut

d'entre nosaltres, que col·laborà sempre i amb gran encert per la consolidació del pessebrisme mundial.

Hem parlat ja de l'etapa més espectacular del nostre Mari, president, que fou la dels grans Pessebres fora fronteres, com la gran exposició que montà a l'Angelicum, de Milà, amb col·laboració important com la de Josep Civit o en la Munic, en el II Congrés Internacional celebrat el 1961, amb la col·laboració de Pere Queralto, Francesc Romagosa i Josep M. Garrut o la del convent franciscà d'Amèlia o a San Polo Matese per sol·licitud del doctor Robati, salvant el poble de la seva desertització pel fet de que tothom abandonava la localitat i el Pessebre retornà el turisme per a visitar-lo i amb ell, el retorn altra vegada dels seus habitants. I què es

pot dir del Pessebre que montà a Ventimiglia? Centenars, milers de visitants tots els dies durant l'any i especialment la mesada de Nadal.

Mari constitueix una gran lliçó del que deu ésser un pessebrista. La seva bondat, la seva devoció, el seu humanisme, el seu talent posat a disposició d'un ideal, el ciutadà pacífic que convida i exalta als seus conciutadans, el

seu ambient, en un sentiment no desproveït de patriotisme, és un exemple vivent del pessebrisme present i futur.

Els seus pessebres no seran oblidats i amb aquest sentit, president simbòlic però, si no de dret, sí de fet del pessebrisme català i més enllà encara. Ell portà el pessebrisme creuant les nostres fronteres com si la CEE ja operés abans de data establerta.

Mari ens deixà després d'una llarga malaltia en la qual sofrí amb la resignació d'un autèntic cristià, sense poder assistir a l'activitat pessebrista que es desenvolupà aquest últim any.

Els seus viatges finals varen ésser la participació en el XIII Congrés Internacional celebrat a Gènova, juntament amb el que escriu aquestes

lletres de nostàlgia del gran amic i en memòria del que fou el seu president i a la construcció i restauració, amb Josep Petit, actual president que l'ha succeït, dels diorames d'Amèlia.

Reposi en pau el nostre inoblidable President. La seva vida quedarà com exemple als pessebristes d'avui i de demà, perquè l'ésser pessebrista -tot i el menyspreu que poden tenir alguns sectors de pretensió i d'inflor aerostàtica- constitueix una de les majors raons de serietat social i de poesia conscient o inconscient, per a la societat moderna.

Josep M^o GARRUT

TEATRE

Una gran representació

Estem contents. Per primera vegada, estem satisfets del nostre treball. Sis mesos de maduració és molt temps, però ha valgut la pena. Els sis mesos sacrificant diumenges (i també els últims dissabtes a la nit) per pintar decorats, pensar en tots els detalls, els nervis, les presses, l'entusiasme i la il·lusió han fet possible que *El somni d'una nit d'estiu*, de William Shakespeare, hagi estat la millor obra presentada fins ara pel nostre grup.

Sabem que tenim defectes i amb el temps esperem corregir-los (malament si tot fos perfecte, aleshores el teatre es convertiria en un fet quotidià, avorrit). La nostra aspiració és superar-nos, amb tranquil·litat, amb les ganes d'aconseguir que el teatre

es converteixi en un joc, un joc que cada vegada es complica més i, per tant, madura fins arribar al límit de les seves possibilitats.

Però aquest fet només esdevindrà el dia que la mort decideixi envair les nostres il·lusions. De moment, som aquí, mirant amb desconfiança el futur, amb certa por, però amb l'esperança que la propera obra serà millor que l'anterior.

Almenys, hi posarem el coll.

Erènia Font

TENNIS DE TAULA

3a Divisió Nacional: Hem acabat la primera fase de la lliga en segona posició, la qual ens dona dret a jugar la fase d'ascens a 2a Divisió Nacional. Aquesta fase la disputarem sis equips dels 24 que vam començar la competició, i només el campió aconseguirà l'ascens.

Lliga Catalana Infantil: Acabada la lliga, ens hem classificat en 4rt lloc del nostre grup, cosa que ens dona dret a participar en els campionats de Catalunya.

1a Categoria Provincial: Continuem jugant la competició, ocupant la zona mitjana de la classificació.

3a Categoria Provincial: Hem acabat la primera fase de la lliga en 6a posició del corresponent grup.

Lliga de Veterans: Es la gran sorpresa de la temporada, ja que per primera vegada hem inclòs el nostre club en aquesta categoria. Estem fent molt bons partits, i ens les tenim amb els millors equips.

Durant els mesos de març i abril, a més a més dels equips que segueixen en competició, començarem les competicions de copa en les categories de:

Segona Provincial, Veterans, Juvenil, Infantil «A» i Infantil «B».

Manuel Gausachs i Mari Pere Gausachs i Mari

En Manel, nascut el 30 de desembre de 1930, i en Pere, nat el dia 11 d'agost de 1935, són els socis números 31 i 36 del C.P. d'Horta.

Ningú no posaria en dubte que en Pere i en Manuel són germans. Tenen una manera de parlar molt semblant, en l'accent i el moviment de la seva fesomia. En Pere és més nerviós, gesticula més, però la seva rialla és exacta a la d'en Manuel. Tots dos són força xerraires, quan els agrada el tema, i, com podreu comprovar, hi ha entre ells força similitud de gustos.

Pere: Jo vaig néixer al carrer Alarcón núm. 3, una casa amb l'hort a la part del darrere, datada del 1895. Encara existeix. El carrer Alarcón ve a continuació de l'avinguda del Marquès de Castellvell, ja a la Clota.

Manel: I jo vaig néixer també a la Clota, a Can Gasparó, Camí Vell de Sant Genís, núm. 8, entre Can Paronet i la Torre Jussana. Una casa de pagès amb un bon hort guanyat al torrent. Era la casa dels avis paterns. (Actualment és un alliar per a la tercera edat.) Quan, l'any 1934, es casà la germana petita del pare, nosaltres anàrem a viure al carrer Alarcón, on nasqué en Pere l'any 35. Després visquérem al carrer Crehuet (popularment, carrer del Soldat), on, el 1942, nasqué el nostre germà Joan, en una casa amb l'hort a la part del davant. El carrer Crehuet deu ser el més estret d'Horta,

sobretot a l'extrem que dona al carrer Jerez.

Pere: L'any 1943 anàrem a viure al carrer Aiguafreda, 15, on va néixer una germaneta que va viure només uns mesos. Jo encara hi visc.

Dora: *Sou hortencs pels quatre costats?*

Manel: El nostre pare —Manuel Gausachs i March— era fill de poble per haver nascut a Horta, al carrer que ara es diu Baixada de Rivero, l'any 1900, i la nostra mare —Maria Mari i Mariné— era filla de ciutat per haver nascut a Horta, al carrer del Vent, el 1905.

Pere: Els nostres avis paterns es deien Manel Gausachs i Campmany i Mercè March i Serra. I els nostres avis materns, Joan Mari i González i Joaquina (Quimeta) Mariné i Yglesias. Per la banda de la nostra mare venim, molt d'esquillentes, de Can Mariné. La nostra

àvia Quimeta era filla de Pere Mariné, cavaler o fadristerne de Can Mariné. Per tant, el pare d'aquest darrer, rebesavi nostre, era amo de Can Mariné... i de mig Horta.

Manel: I per la banda dels Gausachs, podria ser que vinguéssim de lluny, de molt lluny, de la Granja Vella i del Mas d'en Gausach mencionats a la pàg. 136 del llibre d'en Desideri Díez *El que ha estat i és Horta*. El nostre avi Perico de Can Gasparó —Pere Gausachs i Campmany— em va dir una vegada que creia que els nostres avantpassats havien vingut «de França».

Dora: *El vostre «avi Perico»...? ¿No heu dit que es deia Manel...?*

Manel: Sí; és que el nostre avi Manel va morir quan el nostre pare tenia un o dos anys. La iaia Mercè es va tornar a casar. I ho va fer amb el seu cunyat Pere, que també era vidu i tenia una filla: la nostra tia Lola Gausachs i Torelló. (Vegeu la foto de la pàg. 320 de *La cultura popular a Horta*, de Desideri Díez.) D'aquest segon matrimoni, en va néixer la nostra tieta Tresina, mare del soci d'aquest Centre Salvador i M. Teresa Casals i Gausachs. L'avi Perico, per tant, per a nosaltres, va ser, de fet, el nostre avi.

Pere: Els pares de la nostra mare van morir l'any 40. Per això jo sols els recordo gràcies a les fotografies. Per la banda de la nostra mare, que havia tingut sis germans, entre nois i noies, tenim un cosí i moltes cosines.

Manel: La iaia Mercè havia venut fruites i verdures al mer-

cat vell, el de la plaça Eivissa. Eren de collita pròpia i també del born. El nostre pare era l'encarregat d'anar al born, de matinada, a fer-hi les corresponents comandes. A més de l'hort, l'avi Perico tenia una vinya, flogada, sota Sant Genís, a la part alta dels terrenys on ara hi ha la ciutat sanitària de la Vall d'Hebron. Hagué de deixar-la quan es feu el gran hospital, l'any 50.

Pere: També hi tenia una vinya el nostre oncle Josep Gaset, cunyat de la nostra mare. A la seva vinya, que va poder «plegar» un xic més tard que la de l'avi Perico, també hi havíem anat a collir raïms.

Manel: La iaia Mercè de Can Gasparó sempre es preocupava de nosaltres, dels seus néts. Sempre tenia por que passéssim gana. I de l'avi Perico m'agradaria explicar que algun dijous dels anys 39, 40, 41 (els dijous a la tarda fèiem festa d'estudi), em convidava a anar al cine Vell, on feien dues pel·lícules i una sessió de «varietés». Recordo que em deia: «Manelet, digues a ta mare que si et paga el cine, t'hi convido.» Ho dic de broma, és clar, perquè generalment pagava ell. També se m'emportava a l'Ateneu, d'on era el soci núm. 2. Mentre jo veia la funció de teatre, des de dalt el galliner circular, ell jugava a cartes amb els seus amics, al cafè. L'avi era de l'Ateneu, i el pare, dels Lluïsos.

Dora: Així creieu que potser veniu d'aquells Gausach(s) que ja hi havia a la Clota l'any 1540...

Manel: Gràcies al meu interès per Occitània, he sabut que al segle XV vingueren molts occitans a Catalunya, fugint de la fam o de les guerres que els feien els reis de França. I algú em va fer adonar que a Occitània («le Midi», per als francesos del nord) hi ha moltes poblacions amb noms acabats en «ac» (en singular, i sense «h»): Bergerac, Moissac, Figeac... Per això, de vegades dic, fent broma, que potser els nostres avantpassats havien estat amics d'en Cyrano de Bergerac o dels quatre mosqueters, que eren tots gascons. I a la vall d'Aran, on es parla una branqueta del gascó, que és una de les branques de la llengua d'oc, hi ha el poblet de Gausach (o Gausac, segons la grafia actualitzada).

Dora: Vosaltres pertanyieu a la parròquia de Santa Teresa, segurament.

Pere: Jo sóc batejat a Santa Teresa, i casat a les Corts, a la parròquia on anà mossèn Fran-

cesc Tena després de ser traslladat d'Horta.

Manel: Doncs jo sóc batejat, confirmat, «com-bregat» i casat a la parròquia d'Horta. Em donà la primera comunió mossèn Miquel Pujol, el maig del 39, just acabada la guerra. I em casà mossèn Xavier Roselló, el juny del 65. La meua dona el recorda pel sermó tan encertat que ens feu el dia del casament i per les bones obres que va fer amb la gent que ho necessitava. I jo el recordo perquè m'ensenyà la forma correcta d'escriure *grosso modo* i el significat exacte d'*alter ego*, i pels articles, impecablement escrits, que em donava per aquest Butlletí. (Una vegada o dues, però, li vaig canviar un coma de lloc...)

Dora: ¿Com va ser fer-vos socis dels Lluïsos?

Manel: Jo, primer, vaig ser aspirant. M'hi devia apuntar el pare.

Pere: Doncs jo vaig demanar al pare que m'apuntés de soci. Ja devia tenir setze anys complerts.

Manel: Diuen que el nostre pare fou el president més jove de la història d'aquesta Casa. Als vint-i-tres anys. (Vegeu el «record» que li va dedicar el senyor Pere Solé al Butlletí núm. 17.) Sembla que el vegi jugant al frontó, abans de la guerra. I recordo com s'encenien les banyes del dimoni gros dels Pastorets. Devia ser la temporada Nadal-Reis 35-36. I Satanàs devia ser en Lau, l'Estanislaou Farrés, que era marit d'una cosina de la nostra mare. Són els records més antics que conservo dels Lluïsos...

Pere: A casa hi ha números de la revista *La Vall d'Horta*, dels primers anys 30, on es menciona el nostre pare quan era vice-president i tramoista-electricista en cap.

Dora: Jo el recordo quan feia de cap dels tramoïstes. Em sembla que és l'home que més hores ha dedicat a les tasques dels Lluïsos. Potser el guanyarà en hores el soci actual Josep Forn! El senyor Gausachs, com l'anomenàvem aleshores el jovent, ja que ens feia molt de respecte amb aquell posat sempre seriós, era incansable quan tenia entre mans el muntatge d'algun truc per al teatre. Qui no recorda la representació d'El genio alegre dels germans Quintero? Per a aquella obra, el senyor Gausachs instal·là una fonteta amb un sortidor al

En Pere i en Manel, amb el seu germà Joan, l'any 1978.

bell mig de l'escenari i érem a mitja obra i l'aigua no rajava. Ja havíem començat el tercer acte quan, de cop i volta, aparegué el «chorrito de agua fresca»! Hi hagué un fort aplaudiment dedicat a la perícia del senyor Gausachs.

Pere: Quan jo vaig tenir l'edat adequada, també vaig treballar de tramoista. En realitat, vaig col·laborar més en la part elèctrica, amb en Federico Torné, que feia de cap de la secció, i de company amb l'Albert Olivé. Vaig estar-hi els tres o quatre últims anys de La Passió.

Manel: Jo vaig ser tramoista deu o dotze anys, a partir del 51, ja amb el teatre actual.

Dora: *A veure, a veure, anem a pams. Hem parlat d'on heu nascut i hem parlat del pare i de la vostra entrada als Lluïsos, però ens hem saltat la infantesa i la vida escolar. En voleu parlar una mica?*

Manel: A mi el pare m'ensenyà les primeres lletres, en català, a casa, l'any 37, veient que la guerra civil s'allargava i que no era possible fer-me anar als *Hermanos*. Finalment, però, vaig anar uns mesos al col·legi de la Cooperativa.

Recordo que l'ensenyament era en català, que a la classe érem nens i nenes i que ens donaven de tant en tant un pa ben diferent del que venien als forns d'Horta. (Anys més tard, vaig saber que era un obsequi dels quàquers nord-americans.) L'octubre del 39, quan s'obriren de nou les escoles dels *Hermanos*, vaig entrar al «Colegio de San Joaquín», del carrer Sant Bernabé. En vaig plegar el desembre de 1944 per començar a treballar el dia 27, l'endemà de Sant Esteve, al despatxet d'un taller de reparacions de cotxes.

Dora: *Tu, què volies ser?*

Manel: Jo, com en Josep Homar, volia ser escriptor, treballar en un despatx. Si podia ser, com aquells que sortien a les novel·letes d'en Josep M. Folch i Torres, o com aquelles oficines de les pel·lícules americanes dels anys 30 i 40, plenes de taules i telèfons i secretàries rosses. La primera feina me la va donar l'oncle Joaquim Casals i Ribas, que portava la part del taller de Casa Arruga, un concessionari de la Ford. Vaig treballar-hi els darrers cinc dies del 44 i tot l'any 45. El 2 de gener de 1946 vaig entrar a la Cambra

Oficial d'Indústria de Barcelona (actualment, des del 67, «de Comerç, Indústria i Navegació»), gràcies al senyor Manel Bel, un dels socis més actius que ha tingut aquest Centre, que n'era el cap dels conserges i molt amic del meu pare, i quaranta-set anys més tard, encara hi sóc. Per pocs dies, perquè el dijous 1 d'abril ja estaré «jubilat».

Dora: *Caram! I quines feines hi has fet?*

Manel: Vaig fer de botones (l'últim que va tenir la Cambra) durant un any; després, vaig fer d'ordenança quatre o cinc anys; llavors vaig entrar a les oficines... I fins ara, que sóc el coordinador del *Noticiero de Comercio Exterior*, una publicació de la Cambra que surt tres vegades al mes i que va pel número 1.073. Ja fa una colla d'anys que vaig cada deu dies a Gráficas Fomento a «barallar-me» amb un compagador, per tal de muntar un número del «Noticiero». Anys enrera, me les tenia amb un «*honorado cajista*» (com el Julián de *La verbena de la Paloma*), un senyor ja jubilat que es diu don Eutimio Soto de la Fuente. Ara, em «barallo», generalment, amb el senyor Pau Gascón; de vegades, em «discuteixo», però menys, amb el senyor Joan Martínez.

Dora: *El senyor Joan Martínez...?*

Manel: Sí, un xicot que no té res a veure amb el soci número 3 d'aquesta santa Casa.

Dora: *Ah! També hi fas aquest Butlletí, oi?*

Manel: Sí, cada tres mesos, des del número 13. Abans s'imprimia en una impremta ràpida. Mai podrem agrair prou al senyor Manuel Baratech, amo i gerent de Gráficas Fomento, que ens faci aquest butlletí en les generoses condicions que ho fa. També vull mencionar el senyor Rafael, l'especialista en fer bons fotolits de velles fotografies, de les quals treu el màxim profit. I el senyor encarregat, i les secretàries, i els maquinistes... Com diu el senyor Angel Marín, «el senyor Gausachs no és un client; el senyor Gausachs és un amic» (un amic bastant carregós que costa treure's de sobre).

Dora: *I en Pere, ¿què ens explica, dels estudis i de la feina?*

Pere: El setembre del 42 començo a anar a escola, als *Hermanos* també. Quasi tots els mestres que vaig tenir eren seglars: el senyor Masdeu, el senyor Sala i el senyor Andrés. El

senyor Sala sempre es passejava per la classe tot cantant: *Mira que te mira Dios; mira que te está mirando. Mira que te has de morir; mira que no sabes cuando*. Tres o quatre vegades cada dia. De tant en tant deia frases en francès.

Manel: Sí; jo el vaig tenir de professor de francès. Per això li deïem «Monsieur Salà». I el senyor Masdeu, va ser el meu superior al despatxet de Ca l'Arruga.

Pere: Jo sols portava bones notes de la classe del senyor Andrés. Amb els altres professors, no m'hi entenia gaire i els meus estudis se'n ressentien. Hi havia un *hermano* molt gran que s'adormia sovint. Tots fèiem xirinola. El curs 45-46 em feren anar a l'Institut Torremar, a Sant Genís de Vilassar. Era una escola una mica estranya. Un 30% dels alumnes patien algun defecte. Potser els meus pares opinaven que jo necessitava un règim especial. El director era el Dr. Lluís Folch i Camarassa. Allí vaig passar-hi fred i gana. Per arribar-hi, calia anar amb tren des de Barcelona fins a Premià de Mar i després pujar en un cotxe de línia i encara calia fer una bona caminada pel bosc fins arribar a la torre que ens feia d'escola. Hi havia uns barracots sense façana, o sia tres parets i una gran obertura, que ens feien d'aules. Després d'aquesta dura experiència, al cap de l'any vaig tornar als *Hermanos* del carrer St. Bernabé, fins al 1950, que vaig començar a treballar.

Dora: *On treballes? De què fas?*

Pere: De primer i durant dos mesos, vaig ser a l'obrador de Can Mayol. Després vaig fer de forner al carrer del Clot, a casa d'uns cosins del pare; anys més tard, en un forn del carrer Ample, prop de la Cambra d'Indústria, fins al 1970. El dia dels Sants Innocents d'aquell any entro a treballar a Talleres Nuevo Vulcano, fins al 1989, que em donen la pre-jubilació per reducció de personal.

Dora: *¿Em podeu parlar de les vostres aficions o hobbies?*

Pere: A tots dos ens agrada escoltar discos de sarsuela. I caminar. A mi potser més...

Manel: Sí. El que no hem fet mai és «footing», com el nostre amic Miquel de les Fonts.

Dora: *Vols dir en Miquel Tormos?*

Manel: Això mateix. També podem dir que tots els germans hem estat molt llegendors. A la

biblioteca dels nostres pares hi havia col·leccions completes d'*En Patuflet* des de l'any 1909 fins al 1928, i números solts del 29 al 36. I totes les novel·letes d'en Folch i Torres. Per això de petits havíem llegit més en català que en castellà. I tots hem estat molt «cinaires», que deia la nostra mare. A mi ja em portaven al cine abans i durant la guerra. I recordo el cinema del Local, on ens projectaven pel·lícules mudes de molts episodis, d'aventures, de «combos» (cow-boys), i també films còmics d'en Larry Semon (*Tomasin*). Un dels projectistes era el senyor Antoni Caminal. Un bon dia ens van passar un noticiari sobre Hollywood de l'any 25 on sortien Douglas Fairbanks i Mary Pickford, estrelles del cinema mut. I Ramon Novarro i Lewis Stone, mentre filmaven una escena d'una versió muda del *Presoner de Zenda*. Em feu molta il·lusió.

Dora: No sols eres «cinaire» sinó cinèfil...

Manel: El 1940, als nou anys —com un cas excepcional— em van deixar anar al cine sol. Aquella setmana havia fet molta bondat i havia

tret bona nota al butlletí escolar —el butlletí que menciona en Josep Homar a la seva entrevista— per tal de poder veure *Miguel Strogoff*. No vaig tornar-hi sol fins al cap de tres o quatre anys.

Pere: Jo, com anècdota, de quan ja hi anava sol, puc dir que una vegada vaig entrar al cinema Unió a les quatre de la tarda i m'hi vaig anar quedant a fins a la darrera sessió, per veure repetidament *Robin de los Bosques*. Quan en sortia, vaig descobrir els pares que havien anat a la sessió de la nit. Em vaig escapar, i corrents cap a casa! Quan ells arribaren, jo ja era al llit, fent veure que dormia.

Manel: Quan érem adolescents, algun diumenge havíem anat al cine Nou després d'haver vist el programa del Vell. I jo, quan ja tenia vintitants anys, havia preferit, algun dia festiu al vespre, després de fer de tramoista als Lluïsos, anar al cine del Carmel perquè m'interessava més veure sencera la pel·lícula que al de la plaça consideraven «la dolenta».

Asseguts: Frederic Torné, electricista; Maria Aznar de Torné, espectadora; Martí Casas, tramoista; Andreu Olivé, tramoista. **Drets:** Salvador Casals, electricista; Albert Olivé, electricista; Manel Gausachs, tramoista. **Foto:** Casas i Duran. 21 juliol 1957.

Pere: Aquells dos cinemes, que eren del mateix amo, projectaven les dues mateixes pel·lícules, però en ordre invers, és clar. Al Vell començaven amb «la bona», i al Carmel, amb «la dolenta». Un xicot, amb bicicleta, s'encarregava del trasllat del material. De vegades, els espectadors ens hàviem de carregar de paciència tot esperant l'arribada del ciclista amb la segona bobina d'un film.

Manel: Quan als Lluïsos vam estrenar un projector de 16 mm —parlo dels anys 50—, no podíem —l'Albert Olivé i jo— projectar els films sencers. Hàviem de fer una pausa a mitja pel·lícula, perquè les bobines no eren prou grosses. Tornant enrera, jo recordo haver vist pel·lícules en versió original i subtítols durant la guerra i també l'any 40 i potser l'any 41. Quan van deixar de fer-ne, les vaig enyorar. L'any 39, quan en Pere tenia quatre anys i jo vuit, el pare ens va portar al cine Nou a veure'n una de por: *Los crímenes del museo*.

Dora: I què va passar?

Manel: Va ser la primera vegada que volia marxar del cine abans d'acabar de veure tot el programa! Recordo que cap al final de la pel·lícula, que era la primera que veia en Technicolor, el dolent agafa la noia amb la sana intenció de convertir-la en estatua de cera, i ella li colpeja la cara, i la cara del dolent es trenca: era de cera. I ella crida alguna cosa en anglès. I un subtítol diu: «¡Era una máscara!». Els meus coneixements de castellà eren tan escassos, que jo vaig entendre «emmascara» i no veia cap «emmascara» sinó una cara recremada i repugnant. Vaig passar por durant tres nits. Al llit, les dents em petaven. Però, en Pere, tan tranquil!

Pere: L'any 54 o 55, quan eren moda les pel·lícules tridimensionals, vam veure una altra versió de *Los crímenes del museo*, però en Manel ja no tingué por. Ni jo tampoc, no cal dir-ho.

Dora: I el teatre, què? No us agrada?

Pere: Durant els anys 40 i 50 anàvem regularment als Lluïsos, amb la mare, a veure la funció, mentre el pare feia de tramoista. Però de teatre professional, n'hem vist molt poc. I la meitat, sarsueles o operetes.

Manel: En canvi els anys 50 jo n'escoltava per ràdio, com el nostre germà petit. I jo n'he llegit

moltíssim, de teatre. M'hi vaig habitar amb els exemplars que tenien els pares de la col·lecció *L'escena catalana*. He llegit obres en català, castellà, francès, anglès, italià i gallec. Sóc una mica «poliglota de lectura».

Pere: La nostra poca assiduïtat al teatre es deu a la nostra relativa sordesa. Els dos tenim un defecte auditiu no operable, reminiscències d'un sarrampió mal curat.

Manel: A les obres que feien als Lluïsos, sobretot als Pastores i a la Passió, l'actor que aconseguia que jo no li perdés ni una coma era, no cal dir-ho, el senyor Joan Martínez.

Pere: Jo puc dir exactament el mateix!

Dora: ¿I no en va fer mai, vosaltres, de comèdia, als Lluïsos?

Manel: No. L'any 45, quan en tenia catorze, vaig fer de comparsa a La Passió. Es tot el que

BOLETÍN SEMANAL de CORRESPONDENCIA

entre el Colegio y la familia

Para ser excelentes operarios de la generación social, debemos usar todos los consejos esfericos, Padres, Discipulos y Profesores, que son los tres elementos que constituyen el noble sacerdocio de la Educación.

(Dr. D. T. SERRANO GALVACHE)
(Cartas Pedagógicas)

Año Académico de 1944..... - 1945.....

COLEGIO DE

San Joaquín

Alumno *Manel Gausachs*

Curso *4º* Sección *2ª*

Dirección *Hermano Felipe*

Librería Brufó, Anadol Vives, 8 - Tel. 11306 - BARCELONA

El butlletí escolar que menciona
en Josep Homar...

MES DE NOVIEMBRE	Mi edad	1.º Semana	2.º Semana	3.º Semana	4.º Semana	5.º Semana
Disciplina y Urbanidad	10	10	10	10	10	10
Trabajos en el Colegio	10	10	10	10	10	10
Trabajos en casa	10	9 1/2	10	10	10	10
Lecciones	10	10	10	10	10	10
Exactitud	10	10	9	10	10	10
Sobresaliente	45	49 1/2	49	50	50	50
Notable	40					
Aprobado	30					
Ausencias			2			
Retardos						
V.º B.º Y FIRMA DE LOS PADRES		M. Gargallo	M. Gargallo	M. Gargallo	M. Gargallo	M. Gargallo

he fet davant del públic «normal». Perquè el 56, quan era vice-secretari de la junta directiva —el president era en Joan Bonany—, em vaig oferir per a muntar el «berenar de la Passió». Potser va ser la primera vegada que es va fer un «berenar» per comptes d'un «dinar a Can Cerdà», com a premi als comparses i personal tècnic que diumenge rera diumenge havien col·laborat abnegadament a l'èxit de La Passió d'Horta, que es feia des de la quaresma de 1943. Per tant, no hi havia public «de pago», sinó que l'entrada era lliure. L'any següent o l'altre, també vaig muntar el «vermut de Sant Lluís». El «berenar» ens va sortir rodó; el «vermut», més aviat quadrat...

Dora: En què va consistir aquell «berenar»?

Manel: Ho recordo bastant vagament. En un espectacle que em penso que vaig titular *Festival microfònic*, a imitació dels «festivals radiofònics» que en aquells temps feien alguns locutor de ràdio pels envelats de festa major i teatres de barriada. Vaig escriure textos més o

menys enginyosos que dèiem la Maria Rosa Bonany i un servidor, com a presentadors. Vaig fer lletres en català més o menys gracioses per a dues cançons: *No m'abandonis, oh, Pepeta* i *Tres bons cops d'estaca*, que va cantar, amb les tonadues de dues cançons de moda, un quartet que vam anomenar *Els 4 Ases*, acompanyats, a tall d'orquestra, pel nostre cosí Joan Selma i Mari, de Sant Andreu, que tocava molt bé l'harmonica i era un fan de Glenn Miller. Vaig demanar discos (*Sheherezade, Suite del Grand Canyon*) a parents i amics. Vaig fer sortir un cavall de cartró bastant gros d'una cosineta... En Pere diu que hi havia un concurs... Del «vermut», gairebé no me'n recordo gens. Potser per aquell «mecanisme de defensa» que fa que els semi-fracassos siguin apartats de la memòria.

Pere: Jo només vaig col·laborar a l'escenari com a tramoista, ja ho he dit. Era quan treballava de torner, un ofici difícil de compartir amb actes d'esbarjo, ja que els horaris no encaixaven. Era un bon sacrifici anar a les funcions teatrals. Per tal de poder fer festa els diumenges, feia dos torns els dissabtes. Amb tot, recordo haver anat amb «la companyia» a un teatre de Badalona, a fer-hi *L'estel de Natzaret*.

Dora: En Manel, un «forof» de l'audiovisual, ens podria parlar dels «tresors» que col·lecciona.

Manel: Podríem dir que «col·lecciono idiomes», en forma de llibres (assatjos, novel·les, obres de teatre, llibrets d'òpera i d'òpereta), revistes, «còmics», discos, audiocassettes, discos compactes, videocassettes... A les meves modestes biblioteca, hemeroteca, fonoteca i videoteca, ultra material en els idiomes majoritaris, hi podem trobar coses en euskera, aragonès, asturià i gallec (més que en portuguès). I en esperanto, llatí, grec modern, rus, suec, norueg, danès, neerlandès, islandès, romanès, luxemburguès, occità, napolità...

Dora: Les teves aficcions musicals, per on van?

Manel: Són bastant variades. De Puccini i Bizet fins a Cole Porter, passant per Offenbach, Lehár, Vives i Sorozábal. De Caruso fins a Bing Crosby, passant per Fieta, Maurice Chevalier i Jorge Negrete. Actualment, em dedico a les cançons napolitanes. En tinc més de 40 en discos compactes, algunes per triplicat o qua-

druplicat. I de totes procuro tenir la lletra. Sempre m'ha agradat saber què diuen els que canten. Em faria molta il·lusió que, gràcies a aquesta entrevista, conegués algun altre afeccionat a la «políglotia», de la mateixa manera que el senyor Angel Joan, l'entrevistat de fa dos números, va trobar un altre col·leccionista de capicues...

Dora: *I en Pere, ¿vol parlar-nos d'algun record en particular?*

Pere: M'agradaria mencionar la camioneta del tiet Quimet de Can Gasparó. A partir d'un motor Peugeot tot rovellat, trobat en un racó de garatx de St. Vicenç de Montalt, el seu poble natal, i de xassis, carroceria, rodes, etc., comprats al Cementiri de l'Automòbil, l'oncle Joaquim Casals va «construir», literalment, una camioneta.

Manel: Sí, per això, jo penso que aquell vehicle venia a ser un «monstre de Frankenstein», dit sigui amb to admiratiu! Del tiet Quimet, els germans Gausachs n'hem conservat un molt bon record.

Pere: Ja ho crec! Per exemple, quan jo feia el

servei, vaig tenir un accident. Em vaig trencar un braç. ¿A qui creieu que vaig demanar auxili? Al tiet Quimet, que tenia telèfon al seu taller.

Dora: *En Manel ens diu que cada trenta anys li agafa el rampell de donar-se de baixa dels Lluïsos...*

Manel: Sí. L'any 61 o 62 em volia donar de baixa. No ho vaig fer per no disgustar el pare. L'any 91 me'n volia desfer altre cop. Però no ho vaig fer, aquesta vegada. «per culpa», principalment, dels socis Pere Solé i Joan Martínez. «Què diria el teu pare...?» «Això seria un pecat...!»

Dora: *I tant! Pobre de tu que ens abandonis. Què seria d'aquest pobret butlletí, sense el seu coordinador en cap! Necessitem socis actius i passius. Els uns per a treballar, els altres per a animar i recolzar els treballadors. L'espectacle decauria sense espectadors. No volem que cap soci ens abandoni. Desitgem que per molts anys ens poguem reunir per a fer activitats o per a rememorar-les.*

Dora Serra

ESPORTS

Campionat de trivial

El dissabte 19-12-92 es va disputar el III Campionat de **Trivial**. Un altre èxit que la nostra habitual modèstia ens obliga a rebaixar.

Van participar 6 equips de 4 persones cada un. La competició va ser molt renyida gràcies a l'alt nivell intel·lectual dels equips, després de moltes errades, encerts per xurro, encerts legals i dubtes, va resultar vencedor l'equip integrat per: Laia i Laura Garcia i Solé, Núria i Xavier Solé i Serra, els quals, després d'una certera tirada de la Laia, varen endevinar les sis preguntes de la butlleta corresponent.

Felicitats i fins la propera edició, que esperem que sigui aviat. Ah, aquest vegada els petonets els va repartir en Francesc.

Campionat de futbolí

El 92 s'ha acabat. ¿Què millor que començar el 93 amb un campionat de futbolí per parelles? Dit i fet! El diumenge 3.1.93 va esdevenir el 1er gran esdeveniment del nou any, després de la «ressaca» del dia 1, és clar. Un altre èxit de participació que la nostra habitual modèstia... (ah, ja ho havíem dit! bé, perdoneu) varen participar un total de 16 parelles, quatre grups de quatre equips. La perícia del jugadors era sorprenent i els resultats increïbles. Des d'un estrepitós 8 a 0, fins a un ajustat 4 a 3, en una partida de desempat per passar a quarts de finals.

L'ambient en el cafè era increïble, estava «abarrotat» de gent que vibrava amb les partides (lamentem la no assistència de ningú de la Junta).

Després d'un petit retard en l'inici de la competició, degut als nervis i la inexperiència dels novells i joves organitzadors, la competició va començar, i quins nervis,

L'Esport

l'estadi dels Lluïsos d'Horta vibrava amb cada gol i cada partit, les errades i els encerts eren abundants, els gols es cantaven a dojo, en començar la segona volta es cantaven els noms de les parelles que més o menys passarien als quarts de final.

En acabar la segona volta, els equips classificats foren: Xavier i Ferran, Chus i Josep, J. Carles i Genio, Vanessa i Josep Maria, Txiki i Joan, Ernest i Lluís, Ivan i Germà, Jordi i Florenci.

Un cop disputats els partits que foren:

Jordi i Florenci contra Joan i Txiki; Lluís i Ernest contra Josep i Chus; J. Carles i Genio contra Vanessa i J. Maria; Ivan i Germà contra Xavier i Ferran. Passen a la semifinal els quatre equips: Chus i Josep contra Joan i Txiki, i Ferran i Xavier contra J. Carles i Genio.

El partit per als llocs 3 y 4 el guanyen J. Carles i Genio; Txiki i Joan queden els 4rts.

Comença la gran final. Els partidaris d'uns i altres animen sense parar. I és que, dins de l'enfrontament, hi ha el duel per aconseguir el trofeu al màxim golejadore. La diferència és de quatre gols i la batalla és entre en Xavier, en Josep i en J. Carles. La final la juguen Chus i Josep contra Xavier i Ferran.

Gol d'en Josep, gol, gol, gol! La final s'acaba amb un contundent 7 a 1. Guanyen Chus i Josep. Ferran i Xavier queden segons.

Comença l'entrega de premis. Són les 3 de la tarda. Hem d'anar ràpids. A part de les copes (donades pel Centre), la Maria del bar regala una ampolla de cava als guanyadors i una maleta al màxim golejadore, que és en Joan Carles, amb 32 gols. El segueixen en Josep i en Xavier, amb 28 gols cada un. Acabada la cerimònia, cadascú cap a caseta; és hora de dinar.

Així s'acaba la Història d'un altre gran èxit de la Vocalia de Joventut. Fins a la pròxima edició. Us esperem.

Pere Solé i Serra

La meva B.T.T., la paraula de moda per la *Mountain Bike*, quantes i quantes discussions entre pares i fills per tenir una «bici». I vet ací que jo ara també tinc la meva bicicleta de muntanya.

Potser era un caprici o un desig amagat de la meva infància, és igual, me l'han portada els Reis.

Tot això és per explicar-vos una mica que he trobat un colla d'aficionats a la bicicleta i que em serveix per dir-vos què significa per a mi l'esport, la lluita per fer quilòmetres, l'esperit de lluita personal, les discussions per traçar la ruta, l'habitualment.

És en el moment de les pujades quan es veu el companyonisme. Pedalejar i pedalejar. Compartir els moments de repòs, bevent tots de la mateixa font o de la mateixa cantimplora. La clàssica foto del grup.

«Jo he portat avellanès». «Doncs jo, xocolata negra». «Jo he comprat un fuet. Qui en vol?»

Anar superant marques. Can Borrell, Can Cerdà, Diumenge que ve, fins a Rubí, i, pel maig, fins a Montserrat, meta per a tots, orgullosa i satisfactòria.

Albert Grau
Classe de Català

Capítol XXXV

Monsenyor Miquel Pujol i Forn

Es potser una desatenció haver arribat fins al capítol núm. 35 d'aquests Records sense haver fet memòria de la personalitat de qui fou rector benemèrit de la nostra parròquia des del 1923 fins al 1948.

Mossèn Miquel Pujol i Forn neix al núm. 82 del carrer de Sant Miquel, de la Barceloneta, el dia 11 de maig del 1882, en el si d'un família eminentment obrera. Noiet encara, entra a treballar en un taller del moll i fa d'escolanet a la parròquia de Sant Miquel del Port. Als 12 anys entra al seminari com a alumne extern, sense deixar de treballar per guanyar-se les garrofes i ajudar la família. Als 15 anys troba col·locació a les Tereses, del carrer Ganduxer, on estarà cinc anys dedicat a les feines de la casa.

Als 20 anys entra intern al Seminari; als 24 és ordenat sacerdot, i celebra la Primera Missa precisament a les Tereses. Som a l'any 1906. Comença la vida d'apòstol, com a coadjutor, a la parròquia de Mollet, i seguidament a la de Premià de Mar, des d'on passa a la seva parròquia natal, Sant Miquel del Port, i d'aquí

a la de Santa Maria de Sants.

El 1917, als 35 anys, és nomenat rector de la parròquia de Santa Maria de Cervelló, on prompte es desvetllarà el seu temperament emprenedor. Construeix l'església i la casa rectoral, i amb la seva tenacitat aconsegueix portar al poble l'aigua i l'electricitat.

En morir mossèn Joan Massagué, mossèn Miquel Pujol és nomenat rector de Sant Joan d'Horta el 23 de novembre del 1922, i pren possessió el dia primer d'abril del 1923. S'ins-tal·la a la casa rectoral, en companyia de la seva mare, la senyora Pepeta, i també del seu pare, ja molt delicat de salut, que ens deixarà aviat, exactament el 30 d'octubre del 1924.

No perd el temps mossèn Miquel. Es dedica des del primer dia a continuar l'obra de reconstrucció i adequació del temple, iniciada amb gran zel per

mossèn Joan Icart. La construcció de la capella del Santíssim, sobre bassament de pedra procedent de l'enderrocament de l'antiga església, seria l'obra més important.

El dia 26 de desembre, festivitat de Sant Esteve, celebra les noces d'argent sacerdotals; és apadrinat pel senyor Santiago Julià i Bernet i la senyora Magdalena Bernet, viuda de Sans, i predica el Dr. Ramon Roquer, Pvre., catedràtic de la Universitat de Barcelona.

També, com a Cervelló, mossèn Miquel s'interessa pel benestar del barri. En dona una irrefutable prova quan l'any 1930 promou i dirigeix activament la campanya contra la Companyia General d'Autobusos i a favor dels Autobusos Roca. Compta amb la propaganda de la revista *La Vall d'Horta*, i li fan costat totes les Entitats del barri. Tant es destaca en aquesta campanya que el setmanari satíric *El Be Negre* li dedica un article que inclou un dibuix representant un autobús de la General i, enfront seu, un sacerdot—naturalment, amb sotana— arengant les masses que el segueixen armats de pedres i bastons. I mossèn Miquel surt amb la seva, i s'adjudica el servei Horta-Barcelona a la companyia d'Autobusos Roca.

Però arriba el dia tràgic que mossèn Miquel ha de

sofrir la visió de la devastació en unes hores d'allò que tants anys d'abnegada dedicació havien assolit. La tarda del 18 de juliol del 1936 una persona generosa entrega al senyor rector les claus de casa, que posa a la seva disposició. Explica mossèn Joan Bonet, coadjutor de la parròquia, que mossèn Miquel pensà només en salvar les coses de l'església. En l'obscuritat d'aquella nit tensa es podia veure una lenta processó que traslladava a una casa veïna ornamentals sagrats, llibres parroquials, etc. Amb les primeres llums del dilluns dia 20, els dos sacerdots, darrera les cortines de la casa veïna, contemplaren, horroritzats, l'incendi de la casa rectoral. Després vingué tota la resta, i el peregrinatge dels dos sacerdots d'un lloc a l'altre, sortejant tota classe de perills, fins que un bon dia pogueren embarcar-se en el vapor *Trevere* direcció a Itàlia. Els dos, sempre junts, visqueren amb els Fills de Sant Ignasi, conservant sempre la nostàlgia del desterrat i el record fatidic de la parròquia flamejant. Posteriorment, mossèn Miquel es trasllada a la Península, on exercirà de rector a l'Església de los Remedios, a la llunyana població andalusa de Jerez de la Frontera. S'estatja en una petita pensió del carrer Francos, núm. 29. I fins allà, tot gaudint d'un permís, em vaig arribar l'agost del 38 amb la il·lusió de passar uns dies amb el senyor rector, però me'n vaig tornar amb la cúa entre cames, perquè l'ocell havia volat per uns dies cap a Sant Sebastià.

Restaurada la pau a Barcelona, mossèn Miquel contacta immediatament amb mossèn Bonet i li diu: «Ves-te'n ràpidament a Horta i arregla la parròquia en el que pugués, perquè jo no puc anar-hi encara». Però entretant el nostre beneficiat mossèn Piera ja havia obert al culte la capella de les Carmelites del carrer Lloret. I ocorregué que el segon diumenge posterior a l'entrada dels «nacionals» a Barcelona, quan estava celebrant-se l'única missa del dia, en el

moment que mossèn Piera anava a distribuir la Sagrada Comunió, es presentà inesperadament mossèn Joan Bonet, en mig de l'agradosa sorpresa general. El moment fou emocionantíssim per als que tinguérem la sort de presenciar-ho. I fou mossèn Bonet qui distribuï l'Eucaristia, mentre les llàgrimes d'emoció i alegria brollaven dels ulls de la majoria dels feligresos.

Desconec el dia exacte que el senyor rector es reincorporà a la parròquia, però es pot dir que el 23 d'abril del 1939 sortí el primer noticiari parroquial encapçalat per una salutació seva, plena de fe i esperança de cara a la reconstrucció del Temple. I el rector comença la reconstrucció amb l'empenta que li és habitual. Es necessitaran molts diners, i és ell qui assumirà la part més penible: procurar els mitjants suficients per a portar-la a cap; ell n'és mestre, en aconseguir cabals, i no dubta que les ajudes vindran.

Però molt aviat, setembre del 39, perd la col·laboració de mossèn Bonet, ascendit a rector, però compta a continuació amb dos coadjutors tan entusiastes i tan amics dels joves com Josep Codinac i Josep Tintó. El 9 d'abril del 1940 el senyor Bisbe procedeix ja a la inauguració-reconciliació del Temple, reconstruït pel que fa a l'edifici. El 13 d'abril del 1941 s'inaugura la reconstruïda capella del Santíssim, i el mateix any la processó del Corpus ja surt del Temple, on torna amb tota solemnitat.

Plouen les ofertes de feligresos que es comprometen a costejar tal o qual imatge o algun altar. Mossèn Miquel encarrega als millors artistes de l'època imatges, altars i decoració, donant-los la màxima llibertat per a treballar d'acord amb els seus inspiració i criteri. Ell només tindrà cura de donar pressa, de regatejar albarans i obtenir rebaxes que li permetin emprendre nous projectes. Sant Joan d'Horta és, amb tot i la seva grandiositat, la primera parròquia de Barcelona que acaba la recons-

trucció del Temple sense cap ajuda oficial.

Els rectors de Barcelona, admirats de la seva obra, l'honoren confiant-li llur representació, escollint-lo com a president del col·legi de rectors. El bisbe Dr. Modrego el considera entre els seus consellers particulars, i, més endavant, el Papa li concedeix el títol nobilíssim de Monsenyor.

El dia 11 d'abril del 1948 es celebren solemnement les noces d'argent com a rector de Sant Joan d'Horta. Missa solemne de pontifical en acció de gràcies pels seus 25 anys d'abnegada dedicació a la parròquia. A continuació, recepció i besmans a la casa rectoral, amb ofrena dels feligresos al seu Pastor. A la tarda, gran vetllada d'homenatge al local del Foment Hortenc, amb assistència de les autoritats i representacions de totes les entitats del barri. La joia de Monsenyor quedava malhauradament enterbolida per la mort, pocs dies abans, de la seva mare, la senyora Pepeta, que tenia 91 anys.

El Dr. Modrego vol aprofitar al màxim les qualitats empenedores de monseyor Miquel Pujol, i li confia la reconstrucció de la parròquia major de Santa Anna, de la qual pren possessió el 24 de setembre del 1948. Mossèn Miquel, Monseyor Miquel Pujol ens deixa, però el seu inesborrable record quedarà sempre en nosaltres. I fins i tot la seva imatge, car en el llenç de paret pintat per Lluís de Güell a l'altar de la Mare de Déu de Montserrat, podem contemplar el rostre i la figura de Monsenyor a la part inferior dreta del llenç.

El dia 6 d'abril del 1967 es celebrà a la nostra parròquia un funeral per Monsenyor Miquel Pujol, qui havia lliurat l'ànima al Pare amb la dignitat de Prelat Domèstic de San Santedat, donant fi a una vida d'incansable apostolat.

Entre les moltes qualitats que adornaven mossèn Miquel, a part l'empena empenedora, hem de destacar la seva afabilitat, la bondat, el cor paternal, sempre amb el somriure a flor de llavis, i —¿per què no dir-ho?— aquella diplomàcia que et deixava convençut o satisfet i, de vegades, enganyat. Però, per damunt de tot, la seva caritat, de la qual poden donar fe quants acudien a la casa rectoral a expressar-li llurs necessitats i en sortien sempre consolats, socorreguts amb la doble almoïna donada amb la mà i amb el cor, sempre amb la senzillesa, amb l'amabilitat que caracteritzava mossèn Miquel. De tot això, en sabien molt, a la barriada de les Cases Barates!

No descurava pas l'educació dels nens. A part les classes de catequesi de la parròquia, visitava periòdicament les escoles del barri i assistia, sempre que podia, als repartiments de premis de fi de curs. ¿A els malalts? ¡Com s'apresava a visitar-lo, tan aviat com s'assabentava que hi havia un malalt! ¡Com el confortava amb paraules de consol sortides del fons del cor! ¡I com li dedicava tota l'atenció, sempre amb l'angunia que aquell malalt pogués morir sense els auxilis espirituals!

I de mossèn Miquel i els Lluïsos, ¿què

en podem dir si no que des de la seva arribada fins a la seva partença va estar plenament identificat amb l'entitat com a consiliari-director? Sempre buscant els col·laboradors més adequats al moment. A les assemblees de socis, sempre era ell qui dirigia les converses, al costat del president, erigint-se en el portaveu de la junta. Això seria fins cap a l'any 1942/43, quan ja donà prioritat a la presidència, intervenint com a consiliari quan ho creia convenient. Durant tot el seu rectorat, el teatre dels Lluïsos funcionava com a mínim cada quinze dies. Ell no fallava mai. Tenia reservada la butaca núm. 2 de la fila 10, que moltes vegades ocupava ja des de l'inici de la representació; si no era així, ja sabíem que aquella butaca seria ocupada més o menys tard i més o més temps pel nostre senyor rector.

Va acollir també amb entusiasme el naixement de la benemèrita Federació de Joves Cristians de Catalunya a la nostra

parròquia. I tant interessat hi va estar, que no dubtà a acompanyar uns representants del grup local al grandios congrés que celebrà a Brussel·les la Joventut Obrera Catòlica belga pel setembre del 1935. Després de la guerra incivil, desaparegué la Federació de Joves Cristians de Catalunya a causa de l'odi dels uns i la incomprensió dels altres, mossèn Miquel es rodejà de les diferents branques d'Acció Catòlica i promogué l'Adoració Nocturna, de la qual arribà a comptar amb tres diferents grups.

Podríem comentar molt més sobre el seu pas per la parròquia, però l'espai de què disposem no dona per més. No hi ha dubte que el bon Déu li estarà premiant amb escriure el fervent i intens apostolat exercit en les tres parròquies de les quals va ser rector.

I per acabar no podem per menys que demanar al nostre volgut senyor rector, mossèn Miquel Pujol, la seva intercessió davant de Qui tot ho pot perquè aquest nostre Centre Parroquial vagi recuperant aquella força espiritual, aquell caliu cristià que li correspon i que tan intensament es respirava en el seu temps. Així sia!

Pere Solé i Sans
(soci núm. 1)

NOTA: El meu agraïment pòstum a la revista *Ideal*, del número 37 (de gener de 1948) de la qual he aprofitat comentaris. També he extret algunes dades del llibre *Noticiari de la parròquia de Sant Joan d'Horta (La parròquia dia a dia, de 1260 a 1991)*, publicat recentment per mossèn Xavier Roselló, Pvre.

Malines (Bèlgica), 26 agost 1935. — Mossèn Miquel, a l'esquerra. Al centre, amb gorra, el Dr. Joaquim Puig (el senyor Quimet); al seu davant, en Francesc Vendrell; a la seva dreta, en Ferran Solé. Al darrera, a la dreta, en Pere Solé. — Foto: Francesc Vendrell.

Història d'una macarronada

Era un calorós dia d'estiu. L'Angel, en Jaume i jo n'havíem parlat feia uns dies, i aquell era el dia perfecte. Vam quedar cap als volts de la una, a casa meva. L'Angel fou el primer d'arribar, jo ja ho tenia tot a punt. Cap a quarts de dues posem fil a l'agulla. L'Angel posa els macarrons al foc mentre jo ataco les botifarres. Arriba en Jaume: «Tinc gana, a quina hora dinem?», és el primer que diu, els tres gairebé no hi cabem, a la cuina, però tots hi fem la nostra.

Cap a dos quarts de tres, la taula ja està parada i ens cau la baba de l'oloreta que fan els macarrons. Mare meva! Després d'omplir-nos els plats fins dalt, encara queda gairebé mitja olla de macarrons. Tots tres repetim, i que bons que estan, després de repetir els tres per segona vegada, encara en sobra una mica, omplim una carmanyola i la guardem per a en Toni.

Tot prenent una mica el solet al pati de casa, destapem una ampolleta de cava brut, estem

divinament, escoltant música bona i xerrant sense parar, ha estat una diada de primera, a mitja tarda a l'Angel i en Jaume els entren unes pessigolles a la tripa, l'Angel s'aixeca i va a la cuina, en torna amb la carmanyola i dues forquilles, i davant la meua mirada estupefacta, ataquen els macarrons com si portessin dies sense menjar. Amb menys de dos minuts, la carmanyola està completament buida, en Toni es queda sense macarrons, encara bo que no n'hi havíem promès.

Cap a les set de la tarda baixem cap als Lluïsos, a ells dos els surten els macarrons per les orelles, jo ja he reventat.

Al cap d'un temps ens tornem a trobar per fer una altra macarronada. En Jaume ja no hi és, entre nosaltres. Aquesta vegada som uns quants més. L'Angel, en Francesc, en Leo, l'Antonió, en Xavier i jo. Els macarrons ens tornen a sortir per les orelles. Cada vegada som més els macarroners, en Toni i la Núria, en Joan i en Jordi, l'Ernest, la Dora. El que vàrem començar com un caprici, ara ho fem com una tradició. La qüestió és reunir-nos un grup d'amics i passar una bona estona i de passada recordar els amics que ja no hi són i omplir la tripa.

Un Macarroner

Macarrons a l'Angeloperini

Ingredients per a 4 persones:

- 250 grams de macarrons,
- 2 o 3 botifarres,
- 150 grams de pernil serrano mal tallat,
- 100 grams de pernil dolç tallat gruixut,
- 2 fulles de llorer,
- 1 paquet de mantega,
- 2 pots de salsa de tomàquet triturat,
- 2 gots de vi (negre o rosat),
- 1 got de whisky,
- pebre blanc,
- sal i oli.

Posem l'aigua al foc, amb un

raig d'oli, una fulla de llorer, un grapat de sal i una miqueta de pebre (a gust del consumidor). Quan l'aigua estigui bullint, tirem els macarrons i remenem perquè no s'enganxin. Quan estiguin al punt, els colem i, sense mullar-los, hi tirem una mica de mantega per sobre i els remenem.

Mentrestant, desfem les botifarres i aixafem la carn amb una forquilla. Posem en una paella al foc un tros de mantega i l'altra fulla de llorer. Sofregim la carn. Quan comenci a estar daurada, hi tirem un got de vi.

Un cop el vi es comença a evaporar, retirem la carn. Amb

el suc que ens queda, fregim el pernil dolç, tallat a trossets, mantenint la mateixa fulla de llorer tota l'estona a la paella. Un cop fregit el pernil dolç, el retirem i fregim el pernil salat. Quan estigui torradet, el retirem.

Amb la mateixa paella, sofregim la salsa de tomàquet, barregem els dos pernills i la carn de les botifarres amb la salsa, afegim l'altre got de vi i la copeja de whisky, deixem que s'evapori una mica i quan estigui fent xup xup, apaguem el foc, barregem la salsa amb els macarrons ja colats (si us agrada, els gratineu al forn) i a seure i bon profit.

Txet Pier Man-Dukaire

Seccions del C.P. d'Horta

CINEMA: Projeccions de pel·lícules infantils i juvenils.

ESBART FOLKLÒRIC: Dansa catalana, ballet popular per a totes les edats. Preparatori, infantil, juvenil, cos de dansa, grup d'adults.

EXCURSIONISME: Sortides mensuals, amb autocar(s), a diferents indrets dels Països Catalans.

FUTBOL SALA: Competicions d'alevins, infantils i adults.

GRUP FOTOGRÀFIC: Reunions mensuals, tertúlies, concursos i exposicions. Laboratori propi de blanc i negre i sessions de llum artificial.

MANUALITATS: Classes de treballs de bijuteria, brodat a mà, català, costura, dibuix artístic, escola d'adults, frivolité, gimnàstica femenina, macramé, mitja, pintura, policromia, puntes de coixí, tall i confecció, estampació i ceràmica russa, quadres tridimensionals, ganxet, gravat de vidre. (Horaris a convenir, de dilluns a divendres.)

TENNIS DE TAULA: Equips federats a Catalana i Barcelonessa. Infantils, juvenils, seniors i veterans. Cursets d'estiu.

TEATRE: Grups: Infantils, juvenil, adults i veterans. Escola per a nois i noies.

ALTRES ACTIVITATS: Festivals, concerts, conferències, exposicions, visites culturals, jocs de saló, cursets de tota mena.